هەرێمی کوردستان - عێراق
ئەنجومەنی نیشتمانیی
کوردستان - عێراق

# پرۆتۆکۆلەکان

# 39

سالی/ 2007 – بەرگی سی و نۆ

---

چاپی یەکەم/ سالی 2007

# پێرست


پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (25) خولی دووەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە 2007/1/7 ل5

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (26) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/1/8 ل37

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (27) خولی دووەمی هەڵبژاردن – یەك شەممە 2007/1/14 ل63

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (28) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/1/15 ل117

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (1)ی نائاسایی خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/1/24ل125

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی دەستپێك خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/3/13 ل171

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (1) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/3/26 ل181

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (2) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/3/27 ل235

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (3) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/4/2 ل279

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (4) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/4/3 ل317

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (5) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/4/4 ل343

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (6) خولی دووەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2007/4/10 ل385

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (7) خولی دووەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2007/4/11 ل445

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (8) خولی دووەمی هەڵبژاردن – شەممە 2007/4/14 ل549

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (9) خولی دووەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2007/4/16 ل577

**بەڕێز شوقی حسین ابراهیم:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.**

**یاسای وەزارەتی مافی مرۆڤ**

**ماددەی یەکەم:۔ مەبەست لەم زاراوانەی خوارەوە ماناکانی بەرامبەریانە:۔**

**1- هەرێم: هەرێمی کوردستانی عیراقی فیدراڵ.**

**2- ئەنجومەنی وەزیران: ئەنجومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان.**

**3- وەزارەت: وەزارەتی مافی مرۆڤ.**

**4- وەزیر: وەزیری مافی مرۆڤ.**

**5- بریکاری وەزارەت: بریکاری وەزارەتی مافی مرۆڤ.**

**6- پەیمانەکانی مافی مرۆڤ: جاڕدانی جیهانیی مافی مرۆڤ ودوو بەڵێنە دەوڵەتییەکان وپرۆتۆکۆلە پێوە لکاوەکانیان وپەیمان ورێککەوتننامەکانی پەیوەستن بە مافی مرۆڤ.**

**ماددەی دووەم:**

**1- وەزیر: سەرۆکی باڵای وەزارەتە وبەرپرسە لە جێبەجێ کردنی کاروباری وئاراستەکردنی سیاسەتەکەی و سەرپەرشتی کردنی هەموو بڕیارو فەرمانورێنماییەکی پەیوەندییان هەبێت بە ئەرکی وەزارەت وپێکهاتە و دەستەڵاتەکانی وهەموو کاروبارە هونەری ودارایی وکارگێڕیی ورێکخستنەکانی بەپێیێ حوکمەکانی یاسا.**

**2- بریکاری وەزارەت: یارمەتی وەزیر دەدات لە ئاراستە کردنی وەزارەت و سەرپەرشتی کردنی کاروبارەکانی لەچوار چێوەی ئەو دەستەڵاتانەی کە پێی دەسپێردرێ و دەبێ خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆبێت.**

**3- راوێژکاران: ژمارەیان لە چوار پتر نابێ ودەبێ خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆبن.**

**ماددەی سێیەم: وەزارەت ئەم ئامانج وئەرکانەی خوارەوە بەجێ دێنێ:**

**1-شیاندنی هوشیاریی مافی مرۆڤ لە کۆمەڵگای کوردستانی وئەمەش لە رێگەی بڵاوکردنەوەی هوشیاریی رۆشنبیریی لەبارەی مافی مرۆڤ ومافی ئافرەت ومنداڵ بەپێی پێوەری نێو دەوڵەتی و بنەما مرۆڤایەتیەکانی کەلەپووری کۆمەڵایەتی وئاینی کۆمەڵگای کوردستانی.**

**2- چاودێری کردنی بارودۆخی مافی مرۆڤ ودەرخستنی ئەو پێشێلکارییانەی کە لەئەنجامی بەکار هێنانێکی هەڵە لە دەزگا وفەرمانگەکانی حکومەت لە هەرێمدا روودەدەن.**

**3- بەهێزکردنی سەروەریی یاسا وچەسپاندنی رێزگرتن لە مافی مرۆڤ.**

**4- کارکردن لەپێناوی پیادەکردنی پەیمان وبەڵێنەکانی مافی مرۆڤ.**

**5- هەڵسەنگاندنی یاساکارییە نیشتمانیەکانی هەرێم بۆ جەخت کردن لەسەر ئەوەی کە دەشێن لەگەڵ ناوەرۆکی پەیمانەکانی مافی مرۆڤ.**

**6- سەردانی بەندیخانە ومەڵبەندەکانی گلدانەوە(حجز) وگرتووخانە بە شێوەیەکی دەوری وئامادەکردنی راپۆرت لەبارەی رەوشی ژیانی بەندکراوو گلدراو وگیراوەکاندا.**

7- ئامادەکردنی راپۆرتی ساڵانە لە بارەی مافی مرۆڤ لەهەرێمی کوردستاندا.

8- هاریکاری کردن لەگەڵ ئەورێکخراوانەی کە گوێ بە مافی مرۆڤ دەدەن لە ناو هەرێم ولە دەرەوەیدا، لەگەڵ حزبی سیاسی و کۆمەڵەی ئابووری و کۆمەڵایەتی و هزری و هاووڵاتیاندا بۆ دابین کردنی چاك پیادەکردنی رێککەوتننامە نێو دەوڵەتیەکان و ئەو یاساکارییانەی دەرچوون لە بارەی مافی مرۆڤ لە هەرێمدا.

9- هاریکاریی و هاوئاهەنگی کردن لەگەڵ دەزگاو وفەرمانگە حکومەتیەکان ورێکخراوە ناوخۆیی و نێودەوڵەتیەکان بۆ بەرجەستەکردنی چەمکی مافی مرۆڤ و دەرخستنی ئەو پێشێلکارییانەی مافی مرۆڤ کە تووشی گەلی کوردستان بوون.

10- کارکردن لە پێناوی نەهێشتنی پاکتاو کردنی رەگەزیی.

11- بەشداریی کردن لەو کۆنگرە وکۆبوونەوە نێودەوڵەتییانەی کە پەیوەندیدارن بەمافی مرۆڤ.

ماددەی چوارەم: پێکهاتەکانی وەزارەت لەمانەی خوارەوە پێکدێن:

1- نووسینگەی وەزیر: فەرمانبەرێك سەرۆکایەتی دەکات خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆبێت و ژمارەیەك لە فەرمانبەران یاریدەی دەدەن.

2- نووسینگەی بریکاری وەزارەت: فەرمانبەریك سەرۆکایەتی دەکات خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت وچەند فەرمانبەرێك یاریدەی دەدەن.

3- بەڕێوەبەرایەتی گشتیی کاروباری کارگێڕیی ودارایی.

4- بەڕێوەبەرایەتی گشتی مافی مرۆڤ :هەموو بەڕێوەبەرایەتیەکانی مافی مرۆڤ لە پارێزگاکانی (هەولێر وسلێمانی ودهۆك) ی پێوە دەلکێ.

ماددەی پێنجەم: وەزیر بۆی هەیە گرێبەست لە گەڵ کەسایەتی سروشتی ومەعنەوی لە خاوەن شارەزایی و پسپۆڕیی لە ناوەوەو دەرەوەی هەرێم ساز بدات بۆ جێبەجێ کردنی ئەو کارو ئەرکانەی کە پێی دەسپێردرێ بۆ ئەو ماوەیەی کە بەگونجاوی دەزانێ و ئەمەش بەمەبەستی بەدیهێنانی ئامانجەکانی وەزارەتەو ماف و ئەرکەکانیان لە دوای وەرگرتنی رەزامەندیی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران لەلایەن وەزیرەوە دەسنیشان دەکرێن.

ماددەی شەشەم: وەزیر دەستەڵاتی پێکهێنانی لیژنەی هەمیشەیی وکاتی هەیە بۆ جێبەجێ کردنی کارو ئەرکی دیاری کراو.

ماددەی حەوتەم: وەزیر دەستەڵاتی دانانی بەڕێوەبەرایەتی وبەش وهۆبەی نوێ یا لێکدان یا خود هەڵوەشاندنەوەیان لە کاتی پێویستدا هەیە، هەروەها دەستەڵاتی دانانی لیژنەی هەمیشەیی و کاتی هەیە بۆ جێبەجێ کردنی کارو ئەرکیی دیاریکراو.

ماددەی هەشتەم: نووسینگەکانی سەر بە پارێزگای کەرکووك جارێ بەشێوەیەکی کاتی سەر بە پارێزگای سلێمانی دەبن تاکو ماددەی 140ی دەستووری عیراق جێبەجێ دەکرێ.

**ماددەی نۆیەم: وردەکاری پێکهاتەکانی وەزارەت بەپێڕەو دەسنیشان دەکرێن.**

**ماددەی دەیەم: یاسای ژمارە(2)ی ساڵی 2001، یاسای مافی مرۆڤ لە هەرێمی کوردستان هەڵدەوەشێتەوە.**

**ماددەی یازدەم: کار بە هیچ دەقێك ناکرێ گەرناکۆك بی لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە.**

**ماددەی دوازدەم: پێویستە لە سەر وەزیرە پەیوەندارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن .**

**ماددەی سێزدەم: ئەم یاسایە لە رۆژی بلاوکردنەوەی لە (وەقائیعی کوردستان)کاری پێدەکرێ.**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:**

**ئەم پرۆژەیە ئیحالەی لیژنەی یاساو لیژنەی مافی مرۆڤ و ئەندامانی بەڕێز دەکرێت.**

**خاڵی دووەم/ خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژەی یاسای وەزارەتی داد, پرۆژەی یاسای وەزارەتی داد لە لایەن کاك کەریم بەحری دەخوێندرێتەوە.**

**بەڕێز کریم بحری عبدالله:**

**بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.**

**پرۆژەی یاسای وەزارەتی داد**

**ماددەی یەکەم: مەبەست لەم زاراوانەی خوارەوە ماناکانی بەرامبەریانە:-**

1- **هەرێم: هەرێمی کوردستانی عیراقی فیدراڵ.**

2- **وەزارەت: وەزارەتی دادی هەرێم.**

3- **وەزیر: وەزیری دادی هەرێم.**

4- **ئەنجومەن: ئەنجومەنی وەزارەتی داد.**

5- **بریکاری وەزارەت: بریکاری وەزارەتی داد.**

**ماددەی دووەم: ئامانجی وەزارەت هێنانەدی داد و پاراستنی مافەکانی هەرێم و هاووڵاتییانە لە رێگەی پەرەپێدان و ئامادە کردنی یاساکان و رێزلێنان لە ناوەرۆکیان بە جۆرێکی وا پارێزگاری لە مافەکانی مرۆڤ بکات کە لەگەڵ جاڕی جیهانی مافەکانی مرۆڤ و پەیمانە نێو دەوڵەتیە پەیوەندیدارەکان پێیانەوە بگونجێ.**

**ماددەی سێیەم: وەزیر سەرۆکی باڵای وەزارەتە و بەرپرسە لە بەڕێوەبردنی کارەکانیدا و هەموو بڕیارو فەرمانێك لە چوارچێوەی ئەرکەکانی وەزارەت و پێکهاتە و دەستەڵاتەکانی و هەموو کاروبارە کارگێڕی و هونەرییەکان لەنێو سنووری ئەم یاسایەو یاسا کار پێکراوەکان لەوەوە دەردەچێ و بەرپرسیشە لەبەردەم ئەنجومەنی وەزیران بەو ناوەی کە ئەندامێکی هاوکارە لەو ئەنجومەنەدا.**

**ماددەی چوارەم: وەزارەت بریکارێکی هەیە, یارمەتی وەزیر دەدات لە بەڕێوەبردنی کاروباری وەزارەت و جێ بەجێ کردنی ئەرکەکانی و بەرپرسە لەو پێکهاتانەی کە وەزیر پێی دەسپێردرێ و هەندێ لەو دەستەڵاتانە دەگرێتە ئەستۆ کە وەزیر پێیدەدات.**

**ماددەی پێنجەم: وەزارەت لەم پێکهاتانەی خوارەوە پێکدێن:**

**یەکەم: نووسینگەی وەزیر: بەڕێوەبەرێك بەڕێوەی دەبات, کە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆبێت.**

دووەم: نووسینگەی بریکاری وەزارەت: بەڕێوەبەرێك بەڕێوەی دەبات, کە خاوەنی بڕوانامەی زانکۆ بێت.

سێیەم: بەڕێوەبەرایەتی گشتیی داد: بەڕێوەبەرێکی گشتی بەڕێوەی دەبات و لەم بەڕێوەبەراتییانەی خوارەوە پێکدێ:

1-بەڕێوەبەرایەتی تاکەکان: بەڕێوەبەرێك بەڕێوەی دەبات, کە خاوەنی بڕوانامەی زانکۆ بێت.

2- بەڕێوەبەرایەتی ژمێریاری: بەڕێوەبەرێك بەڕێوەی دەبات, کە خاوەنی بڕوانامەی زانکۆ بێت و خاوەن پسپۆڕیی بێت و ئەمانەی پێوە دەلکێ:

أ-بەشی ژمێریاری.

ب- بەشی ورد کاری.

3- بەڕێوەبەرایەتی خزمەتگوزاری: بەڕێوەبەرێك بەڕێوەی دەبات, کە خاوەنی بڕوانامەی زانکۆ بێت و بەشی کۆگاکانی پێوە دەلکێ.

4- بەڕێوەبەرایەتی پەیوەندیە دادی و یاساییەکان: بەڕێوەبەرێك بەڕێوەی دەبات, کە خاوەنی بڕوانامەی بەکالۆریوس بێ لە یاسا, یان هاوشانی بێ و لەم بەشانەی خوارەوە پێك دێت:

أ-بەشی پەیوەندییە دادییەکان.

ب- بەشی پەیوەندییە یاساییەکان.

ج- بەشی راگەیاندن.

5- بەڕێوەبەرایەتی  پلان و بەدواداچوون: بەڕێوەبەرێك بەڕێوەی دەبات, کە خاوەنی بڕوانامەی زانکۆ بێت و لەم بەشانەی خوارەوە پێکدێت:

أ-بەشی پلاندانان.

ب- بەشی بەدواداچوون.

ج- بەشی ئامار کردن.

د- بەشی بیناکان.

ماددەی شەشەم:

یەکەم: دەزگاکانی داد لەمانەی خوارەوە پێکدێن:

1-ئەنجومەنی راوێژکاریی بالاٌ.

2- داواکاری گشتی.

3- دەستەی سەرپەرشتی دادی.

4- بەڕێوەبەرایەتی گشتی تۆمار کردنی خانووبەرە.

5- بەڕێوەبەرایەتی گشتی فەرمانگە دادییەکان و ئەمانەی پێوە دەلکێ:

أ-بەڕێوەبەرایەتی جێ بەجێ کردن.

ب- فەرمانگەکانی دادنووسەکان.

ج- بەڕێوەبەرایەتییەکانی چاودێری ناکامەکان.

6- بەڕێوەبەرایەتی گشتی چاکسازی گەورەو منداڵان.

دووەم: دەزگاکانی داد بەپێی یاسای تایبەت بەخۆی کارو ئەرك و تایبەتمەندییەکانی جێ بەجێ دەکات بەمەرجێك لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایە ناکۆك نەبێت.

ماددەی حەوتەم:

یەکەم: ئەنجومەنێك لە وەزارەت پێکدێت پێی دەگوترێت (ئەنجومەنی وەزارەتی داد)و لەمانە پێك دێت:

1-وەزیر: سەرۆکە.

2- بریکاری وەزارەت: جێگری سەرۆکە.

3- سەرۆکی ئەنجومەنی راوێژکاری گشتی: ئەندامە.

4- سەرۆکی داواکاری گشتی: ئەندامە.

5- بەڕێوەبەری گشتی داد: ئەندامە.

6- بەڕێوەبەری گشتی تۆمار کردنی خانووبەرە: ئەندامە.

7- بەڕێوەبەری گشتی فەرمانگە دادییەکان: ئەندامە.

8- بەڕێوەبەری گشتی چاکسازی گەورەو منداڵان: ئەندامە.

دووەم: مەرجە بەڕێوەبەری گشتی خاوەن بڕوانامەی زانکۆ بێت لە یاسا, یان هاوشانی و خاوەن شارەزایی و خزمەتێك بێت لە (15) ساڵ کەمتر نەبێت.

سێیەم: ئەنجومەن مانگانە لەسەر بانگهێشتی سەرۆك جارێك کۆ دەبێتەوەو لە کاتی نەهاتنیشی جێگرەکەی جێی دەگرێتەوە.

چوارەم: نیسابی بەستنی ئەنجومەن بە ئامادە بوونی دوو لەسەر سێی ئەندامانی تەواو دەبێت و بڕیارەکانی بە زۆرینەی دەنگی ئەندامە ئامادە بووەکان دەدرێت و لە کاتی یەکسانی بوونی دەنگەکانیش ئەو لایەنە پەسند دەکرێت کە سەرۆکی لەگەڵدایە.

پێنجەم: ئەنجومەن سکرتێرێکی دەبێت کە خاوەنی بڕوانامەی بەرایی زانکۆ بێت لە یاسا و کاروباری ئەنجومەن رێك دەخات.

ماددەی هەشتەم: ئەنجومەن ئەم ئەرکانە دەگرێتە ئەستۆ:

1-دانان و وتووێژ کردن لەسەر ئامانجی گشتی پلانی ساڵانەی وەزارەت و بڕیاردان لەسەری.

2- ئامادە کردنی بودجەی وەزارەت و میلاکی.

3- لێکۆڵینەوە لەو پێشنیازانەی کە تایبەتن بە دامەزراندن, یان هەڵوەشاندنەوە, یان لێکدانی فەرمانگەکانی سەر بە وەزارەت.

4- لێکۆڵینەوە لەو بابەتانەی کە وەزیر بۆی دەنێرێ.